

Inici

La Llibreria de la Rambla (1968-1980). Un pol cultural de Tarragona

nuvibo

dv., 29/10/2021 - 10:08

Marrugat Cuyàs, Ramon. *La Llibreria de la Rambla i l'alternativa cultural de Tarragona (1968-1980)*. Pròleg de Josep M. Muñoz i Lloret. Tarragona: Publicacions Universitat Rovira i Virgili: Cercle d'Estudis Històrics i Socials «Guillem d'Oliver» del Camp de Tarragona, 2019. 353 p. (Col·lecció del CEHSGO; 19). Reedició de l'edició de 2012. Disponible en línia a: <http://llibres.urv.cat/index.php/purv/catalog/book/383>. ISBN 978-84-8424-417-2. 10 €.

La Llibreria de la Rambla és descrita en aquest llibre com una alternativa cultural a la ciutat de Tarragona durant dotze anys, des del 1968 fins al 1980, data en què es tanca aquesta primera etapa d'intensa activitat i una nòmina de més de cinc-cents actes. Ens trobàvem als darrers anys del franquisme, que es van caracteritzar per una important eclosió cultural, social i política arreu de Catalunya al costat d'una pronunciada lluita antifranquista. Josep M. Muñoz i Lloret, al pròleg, parla d'un esperit *seixantista*, terme emprat per Joaquim Molas, que envoltà la creació i la trajectòria de la Llibreria de la Rambla des del dia de la seva inauguració, a càrrec de Joan Fuster.

Ramon Marrugat Cuyàs, autor del llibre, ha viscut de primera mà aquesta trajectòria i l'ha sobrepassat al capdavant de la llibreria molts anys més; sense cap dubte, les seves vivències i aportacions enriqueixen la història cultural tarragonina, però també van més enllà, aportant als estudiosos de l'època elements que han de contribuir a mesurar l'amplitud de la resistència cultural catalana en aquests anys.

L'autor ens presenta una història des de dins, de la ciutat de Tarragona i de la Llibreria, dels seus propòsits principals, la llengua, la literatura, les arts; també ens documenta la seva relació amb el teixit associatiu i amb les organitzacions gremials; el seu treball fent xarxa dins i fora de la ciutat, la seva implicació política, el seu rol de pont vers la cultura i el món. Ramon Marrugat ens descriu amb detall una història particular que va marcar els darrers anys, el *mobbing* immobiliari.

Sens dubte, estem davant d'un treball ingent, rigorós, que investiga i es recolza en diverses fonts en un període caracteritzat pels buits de documentació; és així com Ramon Marrugat ha aconseguit reunir materials de caire divers com tràmits de censura, dietaris de reserves de les sales, catàlegs, un dietari propi; altres documents han estat també clau, com els provinents de la publicitat, ja siguin cartells, invitacions, circulars, a més de memòries i altres publicacions. Tot plegat ha fet possible elaborar un calendari de més de cinc-cents actes, que són mostra d'un treball col·lectiu i silenciós envoltat de dificultats, de pors, però també d'il·lusions i de projectes.

Els actes que aplega l'autor de forma cronològica consten de tres parts diferenciades, una descripció breu, els textos literaris de les diverses fonts i finalment una nota del dietari personal; tot junt ens aporta una informació

valuosa que va molt més enllà de l'enunciat de l'activitat.

Des de la perspectiva dels continguts, en un primer capítol Ramon Marrugat ens fa una descripció de la ciutat de Tarragona l'any 1968 i de la creació de la Llibreria, en el context d'un món en ebullició referint-se a moviments com la no-violència, la lluita contra el racisme, l'auge de les religions orientals i la descolonització, entre molts altres; i a l'altra banda, una ciutat en transformació, on el desenvolupament industrial provoca un fort creixement demogràfic marcat per una notable manca de capacitat integradora. No menys important és la descomposició progressiva del règim al costat d'una renovada oposició política i social que si bé transcorre arreu de Catalunya, a Tarragona comporta més dificultat per la proximitat del poder polític i de l'Església, que vigilen més de prop amb uns mitjans de comunicació al seu servei, com el *Diario de Tarragona* i Tarragona Radio. En aquests moments, els moviments sardanistes, excursionistes o escoltes prenen un rol reivindicatiu junt amb la recent creació d'escoles com la Pax (1963) o el Centre Social de Torreforta, en un àmbit més social.

Va ser en aquest context que un grup de tarragonins va impulsar la creació, el dia de Sant Jordi de 1968, d'una societat amb el nom de Llibreria la Rambla, amb l'objectiu estatutari de «fomentar la difusió del llibre i la promoció i estímulo d'activitats artístiques i culturals». La formaven uns 150 socis amb un consell d'administració format pel president, Josep Ferrer i Bosch, el conseller i secretari, Enric Baixeras i Sastre, qui estava darrere de fites importants com la creació de l'Òmnium Cultural del Tarragonès o els actes a Tarragona del II Congrés de Cultura Catalana.

La Llibreria obrí les portes el mes de desembre de 1968, i a l'abril següent es va inaugurar la Sala d'Art. A parer de Ramon Marrugat, la Llibreria no va ser mai un negoci econòmicament rendible, supeditada a la realització d'accions culturals i polítiques, des de conferències i exposicions, presentacions, trobades, recollides de signatures, i moltes d'altres.

En els capítols següents, l'autor ens descriu els propòsits de la Llibreria, les seves relacions amb el teixit tarragoní, català i gremial. La contribució de la Llibreria al món cultural va ser significativa i un dels elements que en destaca és el treball en xarxa, al costat d'altres entitats i institucions, especialment les tarragonines, però també va ser cabdal la connexió amb les activitats que s'organitzaven al país com les Festes Populars de Cultura Pompeu Fabra, el 500 Aniversari del Llibre en Català, la Marxa per la Llibertat o el Congrés de Cultura Catalana.

De la promoció de la llengua i la cultura catalanes és interessant posar de relleu no només que el rètol de la Llibreria va ser el primer en català des del període republicà, sinó altres fets com el paper de suplència en l'assessorament lingüístic, en el sentit que les persones hi acudien a fer consultes, i el no gens menys important de l'ensenyament del català que va utilitzar el local de la Llibreria fins que l'acció d'entitats com l'Òmnium no van acomodar aules més apropiades.

Per altra part, l'itinerari literari està marcat per la continuada atenció als escriptors tarragonins com Josep Anton Baixeras, Olga Xirinacs, Artur Bladé i Desumvila, Jaume Vidal Alcover, Montserrat Abelló o Ramon Comas i Maduell; s'alternaven també amb joves poetes al costat de figures insignes com J.V. Foix, Pere Quart o V. Andrés Estellés.

El món de les arts va tenir també una trajectòria destacada al llarg dels dotze anys de la llibreria, aollint tant artistes del territori com especialistes que connectaven Tarragona amb els corrents artístics del moment; la Llibreria impulsà homenatges com el de Joan Miró o Julio Antonio. L'art emergent o conceptual hi estigué especialment representat.

Ramon Marrugat, després de descriure aquestes activitats, temàticament majoritàries i que responien als objectius que es va marcar la llibreria des d'un inici, ens eixampla el ventall tot exposant altres àmbits que anaven penetrant a la Llibreria i que eren una clara mostra de compromís social i de les tasques de suplència que es van

desenvolupar al llarg dels anys: activitats diverses del món educatiu i de l'esplai, del teatre i de la música, de l'activisme per la democràcia i els drets humans, del feminisme i de l'ecologisme, i moltes altres més tant de l'àmbit polític com sindical. Amb autors i associacions locals, de les comarques tarragonines o primeres espases del món cultural català amb vocació de connectar i eixamplar la base cultural. Fins i tot algunes associacions van néixer a partir de les reunions a la Llibreria, com l'Associació d'Espectadors de Teatre, el Grup d'Artistes de Tarragona, el Grup de Poesia l'Espiadimonis, l'Òmnium Cultural del Tarragonès o el Bloc Feminista.

En un context de reivindicació i reconstrucció cultural van tenir un especial relleu els mitjans d'informació en català, i des de la Llibreria de la Rambla es promouen iniciatives tendents a la creació o difusió de mitjans informatius en català com el diari *Avui* o el setmanari *Mestral*, als quals es dedica un esforç especial. També es participa en la difusió d'altres publicacions, com *L'Hora*, *El Món*, *Cavall Fort*, *Orifloma* o *Rodamón*.

Un darrer àmbit que tracta l'autor és la participació activa de la Llibreria en l'organització de fires del llibre, a l'Associació de Professionals Llibreters amb l'elaboració de ponències als tres congressos a Calella, Cervera i l'Espluga de Francolí; i al que finalment es va integrar al Gremi de Llibreters de Barcelona i de Catalunya. També va formar part de la creació de la cooperativa de llibreters Bestiari l'any 1976, que ha tingut també una significada i

llarga trajectòria.

Tal com apuntàvem, Ramon Marrugat ens trasllada una història particular que va afegir una greu dificultat a la Llibreria: el *mobbing* immobiliari sofert, perquè la propietària desitjava un edifici dels que no tenien límit d'alçada, i amb el pretext de fer habitatges socials, va comptar amb l'aprovació del Govern Civil i la complicitat d'altres agents oficials; calia treure els llogaters i ho van aconseguir amb tots excepte amb la Llibreria, que va resistir no sense repercussions econòmiques que van fer difícil la seva supervivència. Els rumors de tancament van afavorir la manca de crèdit per part de bancs i proveïdors, tot plegat accentuat perquè van patir inundacions provocades. Finalment, però, el pla de protecció de la Rambla del primer govern democràtic va impedir el seu enderrocament.

L'any 1977, a parer del nostre autor, és l'inici d'una nova etapa marcada per la progressiva institucionalització de la cultura; una primera conseqüència va ser que la Llibreria de la Rambla deixés de fer aquelles tasques de suplència que eren el seu objectiu inicial i que van resultar culturalment tan importants a Tarragona; sense cap dubte, la Llibreria va ser un dels referents de resistència i de reconstrucció culturals de l'època no només a la ciutat sinó també a les comarques tarragonines i a la cultura catalana.

[Dolors Saumell](#)

Directora de la [Biblioteca Pública de Tarragona](#)

tipus document

[llibres](#)

[Butlletí](#)

Blog de l'Escola de Llibreria 2013-

[Facultat d'Informació i Mitjans Audiovisuals – Universitat de Barcelona](#)

[Gremi de Llibreters de Catalunya](#)

Segueix-nos també a:

El Blog de l'Escola de Llibreria no subscriu necessàriament les opinions expressades pels autors dels articles.

RSS

Els continguts del blog de l'Escola de Llibreria de la Facultat d'Informació i Mitjans Audiovisuals de Barcelona estan subjectes a una llicència [BY-NC-ND de CC](#).

[Contacte](#)

Tuits de @EdL_UB

Escola de Llibreria ha retuitat

Lluís Agustí

@LluisAgusti

Olivia Pascual de Llibreria L'Aranya de Cerdanyola fa una introducció a les editorials de narrativa actuals per als alumnes de l'Escola de Llibreria de la UB i el Gremi de Llibreters.

Un passeig comentat a través de la tria d'una cinquanta editorials, interessant i apassionat!

8 de nov. de 2021

Escola de Llibre **Escola de Llibreria**

[Incrusta-ho](#)

[Mostra-ho al Twitter](#)

[Entra](#)

Design by [Adaptivethemes.com](https://www.adaptivethemes.com)